

Enhet

Västra Götalandsregionen

2021-03-15

Vägledning för miljödiplomering - SAMLINGSdokUMENT

Här finns allmän vägledning för kriterierna för miljödiplomering i syfte att underlätta tolkning av dem och ibland förklara poängsättningen, samt ge tips om hur de kan uppfyllas. Kontrollera även om din förvaltning eller verksamhet har ytterligare vägledning och hjälpdokument för miljödiplomeringen.

Själva kriterieformuläret används både vid egen bedömning och extern revision för miljödiplomering, samt för att få en överblick över miljöarbetet och vilka områden som bör prioriteras för åtgärder.

Så här går diplomeringen till

Oavsett om det är första miljödiplomeringen eller en omdiplomering behöver verksamheten uppfylla ett antal kriterier. Varje år ska dessutom en egen bedömning mot kriterierna göras och dokumenteras.

Kriterierna är indelade i 7 områden, ett med obligatoriska krav och övriga med poängsättning där minst 75% av totalpoängen måste uppfyllas. Ambitionen har varit att avspegla vikten av miljöarbetet i antal poäng, alltså att områden med större miljöpåverkan från verksamheten ger fler poäng för åtgärder. Det finns även ett 8:e område där det går att tjäna extra poäng, utifrån egna lösningar, som minskar påverkan på klimat eller miljö.

De senast beslutade kriterierna ska alltid användas – oavsett om verksamheten gör en egen bedömning eller miljödiplomeras/omdiplomeras av en extern revisor.

Förslag på arbetsgång

I VGRs större förvaltningar sker arbetet med miljödiplomering i sex steg:

Steg 1: Verksamheten gör en egen bedömning i kriteriedokumentet och gör en uppskattning av vilka åtgärder som måste genomföras för att leva upp till kraven.

Steg 2: Miljösamordnaren för förvaltningen eller revisorn planerar med god framförhållning diplomeringsdatum i samråd med verksamheten. OBS! Särskilda avbokningsregler gäller.

Steg 3: Senast tre veckor före revision ska nödvändiga åtgärder vara genomförda och kriterieformuläret fyllas i och mailas till miljösamordnaren, som sedan granskar och mailar till revisorn. Revisorn ska ha underlaget senast två veckor före den externa revisionen.

Steg 4: Revisorn granskar handlingarna och genomför en extern revision (se beskrivning nedan) på plats hos verksamheten. Finns avvikelser får verksamheten en viss tid på sig att åtgärda.

Steg 5: De verksamheter som klarar obligatoriska krav samt uppnår minst 75% av maxpoängen blir diplomerade eller omdiplomerade och får VGR Miljönämndens miljödiplom.

Steg 6: Fram till nästa omdiplomering ska verksamheten göra en egen bedömning och dokumentera i kriterieformulär, som ska kunna visas upp vid omdiplomeringen. Glöm inte spara dessa elektroniskt.

Extern revision för miljödiplomering

Syftet med den externa revisionen är dels att kontrollera om uppgifterna i handlingarna stämmer, dels att ge återkoppling till verksamheten om vad som är bra respektive kan förbättras.

Den externa revisionen genomförs av en extern revisor som inte har koppling till verksamheten som revideras (en så kallad tredjepartsrevision). Vid den externa revisionen behöver verksamheten kunna styrka kommentarerna i kriterieformuläret, till exempel med fastställda rutiner, riktlinjer etc.

Den externa revisionen tar cirka två timmar och resultatet antecknas av revisorn i kriterieformuläret och en rapport. Där anges eventuella avvikelser eller noteringar eller om revisionen varit utan anmärkningar. Avvikelser ska åtgärdas inom två veckor. Noteringar kan ses som tips från revisorn till verksamheten.

1. Obligatorisk del

(Numrering stämmer ej med Adm-verksamheter)

Kriterie	VGR	Privata	Tips
1.1 Vi har en aktuell förteckning över miljölagstiftning och andra miljökrav som berör verksamheten. Dessa krav är kända och efterlevs hos oss.	Ofta finns en laglista per förvaltning hos miljösamordnaren. Listan hålls aktuell via ett gemensamt lagbevakningssystem.	Kan t ex lösas med en förteckning i excel eller ett lagbevakningssystem.	Revisorn kan göra stickprov vid rundvandring för att se så att lagkrav följs.
1.2 Västra Götalandsregionens miljöpolicy och miljömål samt den egna förvaltningens/ verksamhetens eventuella miljömål är kända av alla medarbetare på arbetsplatsen.	I VGR beslutar Regionfullmäktige om nya miljömål till 2030 i april. Här hittar du Miljömål 2030.		
1.2.1 (Folktandvården VGR) Kliniken har en egen handlingsplan för minst två av förvaltningens miljömål.	Ta reda på vilka miljömål som är prioriterade på förvaltningen.	Inget krav	Om kliniken inte har möjlighet att arbeta mot FTV:s mål kan man ta fram handlingsplan för någon mål/åtgärd i VGR:s Miljömål 2030.
1.3 Ansvar och roller i miljöarbetet ska vara beskrivet och kommunicerat.	En skriftlig delegering ska tydliggöra ansvaret för miljöarbetet. Mottagaren av delegeringen ska veta vad miljöansvaret innebär. Även rollbeskrivning av miljöombudets uppdrag ska finnas.		
1.4 På enheten finns minst ett miljöombud/ kemikalieombud.			
1.5 Vi har en resepolicy och riktlinje/rutin som styr mot minskat samt hållbart resande. Dessa är kommunicerade och kända av medarbetarna.	VGRs förvaltningar och bolag har en gemensam resepolicy. Läs mer.		Anställda bör kunna redogöra lite om innehåll/veta var den finns.
1.6 Vi har en aktuell förteckning över de faroklassade kemikalier som används i verksamheten. Aktuella säkerhetsdatablad finns också tillgängliga.	Kemikaliehanterings-systemet KLARA ska användas. https://vrgu.port.se/alpha/quest/app_vgr/pcmain.cfm	Av förteckningen ska minst framgå användningsområde, riskfraser och klassning/märkning.	Kriteriet ställer inte krav på att dokument skrivs ut, utan det räcker att det är tillgängligt elektroniskt.

Kriterie	VGR	Privata	Tips
1.7 De som klassificerar och skickar iväg farligt avfall som är farligt gods eller fyller i godsdeklaration, har fått information/utbildning om regler kring hantering av farligt gods. Genomförd under de senaste fem åren.	Till utbildningen Utbildning dokumenteras i utbildningsregistret.	Verifikat från information/ utbildning ska dokumenteras.	
1.8 Godsdeklarationen för lämnat farligt avfall förvaras på enheten i 3 år.	Inom VGR sparas godsdeklarationen på enheten. Enheten bör kunna visa var det förvaras.	Om man har farligt avfall ska man kunna uppvisa godsdeklaration och var det förvaras.	
1.9 Vi har skriftliga rutiner för hur avfall enligt a-h ska hanteras och samtliga medarbetare känner till dessa och följer dem. a) Smittförande inklusive stickande/skärande b) Sekretessbelagt avfall c) Batterier d) Elavfall, inklusive lampor e) Lysrör, lågenergilampor och LED-lampor f) Kemikalieavfall g) Läkemedel h) Annat farligt avfall	Vissa förvaltningar har en gemensam rutin, kontrollera om det finns en sådan.		Skriv ner vilka avfallsslag som finns och hur de hanteras. Ta upp t ex på ett arbetsmöte och publicera information på intranät.
1.10 Vi gör en egen bedömning årligen och ser till att vi klarar obligatoriska punkter och uppnår minst 75 % i poänggivande del. Resultatet dokumenteras och redovisas vid ledningens genomgång.	VARJE ÅR ska en egen bedömning mot aktuella kriterier göras samt dokumenteras. Miljöombudet går igenom kriteriedokumentet. Resultatet och eventuella behov av ändringar tas upp vid ledningens genomgång.		

Kriterie	VGR	Privata	Tips
<p>1.11 Vi går igenom miljöarbetet minst en gång om året (ledningens genomgång). Miljöombud och ansvarig chef ska minst delta och genomgången genomförs enligt vägledning. Resultatet/protokollet ska kommuniceras till enhetens medarbetare och finnas tillgängligt.</p>	<p>Minst en gång varje år ska en genomgång med närmaste ledning genomföras. Genomgången ska innehålla följande punkter:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Åtgärdsstatus från förra genomgången. • Resultatet av egen bedömning eller extern revision, inklusive förslag till åtgärder. Fastställande av åtgärdsplan inklusive uppföljning vid anmärkning samt beaktande av noteringar. • Förändringar i lagkrav och andra krav samt att dessa förändringar efterlevs. • Organisatoriska eller andra ändrade omständigheter av betydelse för miljöarbetet. • Finns tillräckliga resurser för miljöarbetet? • Finns det något ytterligare vi kan förbättra till nästa genomgång? <p>Resultaten under respektive punkt skall analyseras och utvärderas.</p> <p>Verksamhetschefen ansvarar för att ett protokoll från ledningens genomgång med tillhörande underlag sparas på enheten. Resultatet/protokollet ska kommuniceras till enhetens medarbetare och finnas tillgängligt.</p>		

6 Poänggivande del

2. Utbildning, medvetenhet och kompetens

Kriterie	VGR	Privata	Poäng	Tips
2.1 Minst 80 procent av våra tillsvidareanställda har genomfört senaste versionen av VGRs grundläggande miljöutbildning.	Anställda ska logga in på Lärportalen för att genomföra kursen, annars registreras inte att den är genomförd. Verifikat: Chefsrapport med lista på godkända medarbetare. Utbildningar ska registreras i utbildningsregistret.	Tillgång till VGRs utbildning. Verifikat: utbildningsdiplom.	100% = 3p 80% = 2p	Mer information och ingång till den gamla miljöutbildningen. Under hösten 2021 kommer en ny utbildning utifrån de nya miljömålen. Vänta med att genomföra utbildningen tills dess, eller genomför båda. VGR: Registrera i utbildningsregister (punkt 2.1-2.6)
2.2 I vår introduktion av nyanställda ingår VGRs grundläggande miljöutbildning.	Verksamheten ska kunna visa att de har ett system för att erbjuda nyanställda den grundläggande miljöutbildningen. T ex som en del av introduktionsprogrammet.		1	
2.3 Chef/ledning för enheten har genomgått en särskild utbildning i miljölagstiftning.			1	Kan t ex genomföras genom en öppen kurs.
2.4 Miljöombudet har genomgått regionens utbildning för miljöombud.	Mer information och aktuella datum.		1	
2.5 Miljöombudet har genomgått utbildning om förvaltningens/verksamhetens miljömål och lokala miljöarbete - eller motsvarande.	Miljöombudet har fått information om det lokala miljöarbetet - vilka verksamhetens miljömål är och om det finns särskilda rutiner för miljöarbetet.		1	
2.6 Miljöombudet genomgår miljöfortbildning eller liknande minst en gång per år.	Till exempel vidareutbildning, studiebesök, deltagande i nätverksträff för miljöombud - som är relevant för verksamheten.		1	
2.7 Verksamhetens miljöfrågor finns med som en punkt på dagordningen vid arbetsplatsträff eller motsvarande.	Mall för dagordning innehåller en punkt om miljö.		1	

2.8 Kompletterande miljöinformation på minst 30 minuter genomförs minst en gång per år för all tillsvidareanställd personal på enheten.	Informationen kan ges i samband med arbetsplatsträff eller liknande. Verifikat: anteckningar eller register.	1	
2.9 Vi har satt upp vårt miljödiplom så att besökare kan se. (Endast omdiplomering.)		1	Poäng även för de som diplomas första gången (och inte har diplom att sätta upp).
2.10 (Administration) Vi ger regelbundet miljöinformation till våra besökare.		1	Information kan ges på hemsida, i broschyrer, affischering m m.

3. Resor och transporter

Kriterie	VGR	Privata	Poäng	Tips
3.1 Vi främjar minskat och hållbart resande i tjänsten genom att:				
a) vi har tillgång till och använder kollektivtrafikkort			1	
b) vi använder en tjänstecykel/cykel för kortare resor	Tjänstecykel köps via Regionservice. Mer info.		1	
c) vi använder digitala möten där det går och har kunskap om digitala verktyg.			1	
3.2 Vi har minskat körning med privat bil i tjänsten från föregående år, eller kör inte med privat bil i tjänsten.	Hämta statistik från Heroma eller klimatväxlingen.		1	
3.3 Våra tjänstebilsfordon, poolbilar eller hyrbilar som används i tjänsten är fordon som körs på endast biogas, el eller vätgas.	Inom VGR ska biogas, el eller vätgas väljas i första hand. Beställs via Regionservice. Mer info.		1	Biogasbilen ska köras enbart på biogas och inte bensin. Poäng även om bil inte används i tjänsten eller om tankning/laddning inte finns på orten eller uppdragsområdet.
3.4 Vi underlättar för våra anställda att gå, cykla eller åka kollektivt till och från jobbet, ge minst två exempel.			1	Exempel: Säkra cykelparkeringar under tak, möjlighet till arbetstidförskjutning för att passa kollektivtrafiktider. Se även

				Cykelvänlig arbetsplats för fler exempel och eventuellt deltagande.
3.5	Vi flyger inte korta distanser, mindre än 50 mil.		1	Poäng även för inga flygresor alls.
3.6	Vi har minskat antal flygtillfällen från föregående år eller flyger inte.		1	
3.7	Vi underlättar för besökare att minska sina resor eller att resa hållbart till oss; gå, cykla eller åka kollektivt.		1	Exempel: karta med närmaste hållplatser och cykelställ, skärm med kollektivtrafik, ankomststyrd kollektivtrafik.

4. Energi och klimat

Kriterie	VGR	Privata	Poäng	Tips
4.1 Vi har genomfört VGRs energiutbildning (i relevanta delar) på t ex APT.	Mer info om utbildningen på intranätet. Närhälsan/Regionhälsan: Information och utbildning Elsmart Folktandvård: Information och utbildning	Mer info och utbildningen på vregion.se	1	
4.2 Vi har inventerat vilka energibesparande åtgärder som ska genomföras hos oss.			1	Mall/exempel finns i energiutbildningen.
4.3 Vi har en skriftlig rutin för energieffektivisering på enheten. (Som är känd och följs.)			2	Exempel på punkter: - Vi har timer kopplade till elektroniska apparater. - När vi byter ljuskällor väljer vi det mest energieffektiva alternativet. - Vi dammar regelbundet av aggregaten på kyl och frys. - Vi stänger av datorer vid dagens slut. - Vi släcker lamporna i tomma rum.
4.4 Vi genomför energironder/ uppföljning av rutinen minst en gång/halvår och åtgärder ev. brister.	Utgå från rutinen för energieffektivisering och följ upp hur den följs.		3	Gör en checklista för att dokumentera, f f a för nya åtgärder. Ta en runda och se hur rutinen/nya åtgärder följs. Kan det göras

				i samband med annan rond, t ex säkerhet?
4.5 Om vi bjuder på fika, lunch eller middag i samband med möten och konferenser, som vi anordnar, beställer vi alltid vegetarisk kost.			1	Om det finns en rutin för förtäring vid möten och konferenser kan denna kompletteras med kriteriet.
4.6 Vi köper miljömärkt el eller från förnybara källor; sol, vind, vatten.	All elenergi köps in centralt och är miljömärkt samt kommer från förnybara källor.		1	
4.7 (Tandvård) Vi kontrollerar lustgasutrustningen enligt fabrikanternas anvisningar och dokumenterar kontrollerna.			1	
4.8 (Tandvård) Vi minskar utsläpp av lustgas, genom lustgasdestruktion och/eller dokumenterat arbetssätt som ger en stor påvisad effekt.			1	

5. Kemikalier och läkemedel

Kriterie	VGR	Privata	Poäng	Tips
5.1 Våra produkter för städ och disk uppfyller kraven för miljömärkning (t.ex. Svanen, EU-blomman eller Bra miljöval.)	VGRs upphandlade sortiment uppfyller kraven för miljömärkning.	Märkning på produkt eller utifrån information i säkerhetsdatablad.	1	
5.2 (Tandvård) Vi går igenom våra faroklassade medicintekniska och kemiska produkter en gång per år, undersöker och beslutar om eventuellt utbyte/utfasning till mindre hälso- och/eller miljöpåverkande samt dokumenterar åtgärderna.			1	
5.2 (Primärvård) Vi går igenom våra faroklassade kemiska	Förvaltningens miljösamordnare går		1	

produkter en gång per år, undersöker och beslutar om eventuellt utbyte/utfasning till mindre hälso- och/eller miljöpåverkande.	igenom årets kemikalieinventeringar och återkopplar till enheterna om det finns möjlighet till utfasning av produkter.			
5.3 Vi ger riktad information till patienterna om vikten av att returnera ej förbrukade läkemedel till apoteken.			1	
5.4 (Tandvård) Vi har genomfört och dokumenterat en riskbedömning av var amalgam hanteras. Därefter installerat amalgamavskiljare där det behövs och/eller genomfört andra åtgärder för att undvika utsläpp.	Riskbedömningen görs om vid förändringar i verksamheten.		1	
5.5 (Tandvård) Vi genomför regelbunden kontroll av sugsystem, amalgamavskiljare och diskbänksavskiljare, enligt en rutin.			1	Kontrollen bör genomföras av dentalleverantör.
5.6 (Tandvård) Vi utför desinfektion av samtliga amalgamavskiljare enligt tillverkarens anvisningar.			1	

6. Produkter och avfall

Kriterie	VGR	Privata	Poäng	Tips
6.1 Vi kan redovisa åtgärd som minskar vår användning av engångsmaterial och/eller kontorspapper.			1	
6.2 (Tandvård) Vi kan redovisa åtgärd som ökar vår användning av biobaserat engångsmaterial.			1	

6.2 (Primärvård och Administrativa) Vi har sett över vårt materialförråd och ser till att vi inte beställer mer material än vad som används.			1	
6.3 Vi återanvänder/införskaffar begagnade möbler och inventarier eller ger begagnade möbler till second hand verksamhet.	I första hand ska TaGe användas för att cirkulera möbler/inventarier mellan verksamheter. I vissa fall är second hand godkänt. Läs mer på intranätet.	Ta fram en egen rutin för verksamheten eller om det finns en central rutin som ska följas.	1	
6.4 När vi köper nya möbler och inredning väljer vi produkter från VGRs Gröna lista – om det finns som alternativ.	Läs mer om Gröna listan på intranätet.	Läs mer om Gröna listan på vregion.se.	1	Möblerna som finns i Gröna listan uppfyller miljökraven i Svanenmärkningen och för inredningstextilier uppfylls kraven för EU-blomman, Svanen eller Bra miljöval.
6.5 Vi har rutiner och instruktioner för hur övrigt avfall (även producentansvar för a-f) ska hanteras och samtliga medarbetare känner till dessa samt följer dem. Sorteras i den omfattning som finns på fastigheten (ange med "x"): a) Wellpapp b) Pappersförpackningar c) Tidningar/kontorspapper d) Glasförpackningar – färgat resp ofärgat e) Metallförpackningar f) Plastförpackningar g) Matavfall h) Bläckpatroner/tonerkassetter i) Grovavfall			3	Sortering utefter vad fastighetsägaren kan erbjuda.
6.6 (Primärvård och Tandvård) Vi skänker överblivet, men väl fungerande sjukvårdsmaterial till biståndsverksamhet.	Vänd er till Sahlgrenska International Care: http://www.sahlgrenskaic.com/international-aid/		1	

6.7 (Primärvård och Tandvård) Våra arbetskläder är miljömärkta med t ex ökotex.	Alla kläder beställs via Tvätteriet. Som grundkrav ska det minst vara oeko-tex.		1	Oeko-tex: https://www.oeko-tex.com/en/ Svanen, arbetskläder vårdinrättningar: https://www.svanen.se/produkttyper/arbetsklader-vardinrattningar/
6.8 (Tandvård) Våra ev. presenter till barnen är av biobaserat material.			1	Biobaserat är papper, trä samt andra material från växter, även bioplast från växter.

7. Hållbar konsumtion (Biologisk mångfald)

Kriterie	VGR	Privata	Poäng	Tips
7.1 Vi köper ekologiskt och rättvisemärkt kaffe och te till personalen.	Inköp via Marknadsplatsen.		1	
7.2 Vi köper andra ekologiska livsmedel till personalen: a) Vi köper ekologisk... b) Vi köper ekologisk...	Fyll i vilka övriga ekologiska livsmedel som köps in.			
			1	
			1	

8. Egna lösningar

Kriterie	VGR	Privata	Poäng	Tips
Här kan du ange eventuella egna lösningar för att ytterligare minska påverkan på miljö och klimat. Dessa får ej vara samma som punkterna ovan, för att få poäng.				